

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Četrtek, 9. junij 2005 / 80 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni lastni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

PRAZNA STRAN

D1 – SLOVENIJA

1. Nesprijetim usedlinam na levi strani **pripišite** po **eno** številko ustrezne sprijete kamnine iz desnega stolpca:

gruč: _____ 1. peščenjak
 prod: _____ 2. breča
 pesek: _____ 3. konglomerat

(1 točka)

2. K opisom v tabeli **vpišite** ime ustrezne naštete regije.

Bela krajina Karavanke Posavsko hribovje Julijske Alpe

Opis regije	Regija
Mlado in močno nagubano gorstvo, s povsem drugačno kamninsko sestavo glede na druge Alpe.	
Prevladujoče karbonatne kamnine so bile preoblikovane z rečno, ledeniško in kemično erozijo.	
Tektonsko delovanje in apnenčeva podlaga sta v osrednjem delu pokrajine omogočila nastanek nizkega kraškega ravnika.	
Med vsemi predstavljenimi regijami ima najbolj pestro kamninsko zgradbo, s pomembnimi terciarnimi skladi, polnimi energijskega vira.	

(2 točki)

3. Preberite trditve, nanašajoče se na tri različne slovenske pokrajine, ki so v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** označene s črkami **A**, **B** in **C**.

	Pokrajina A	Pokrajina B	Pokrajina C
Litološka enota	kvartarne naplavine	mehke karbonatne kamnine	trde karbonatne kamnine
Reliefna oblika	kotlina	gorovje	visokogorje
Starost kamnin	trias	terciar	perm

Pri vsaki pokrajini je ena trditev **nepravilna**. Ugotovite katera in jo **izpišite**.

Pokrajina A: _____

Pokrajina B: _____

Pokrajina C: _____

(3 točke)

4. S pomočjo **priloge 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** dopolnite povedi.

Severno od kraja D je reka _____ nasula

(ime usedline) _____, medtem ko je

na jugu reka _____ odlagala

(ime usedline) _____.

(2 točki)

5. Poimenujte geološko dobo **kenozoika**, ko je bilo **odlaganje** materiala v pokrajini, ki se razprostira severno od kraja D v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)**, **najbolj intenzivno**, in pojasnite zakaj.

Geološka doba: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

D2 – SLOVENIJA

6. **Dopolnite** besedilo.

Zaradi opuščanja kmetijske dejavnosti se spreminja raba tal. Proces spreminjanja njivskih površin v travnike imenujemo _____ . Če pa se obdelovalno zemljišče zarašča z gozdom, govorimo o _____ , ki ga velikokrat zamenjamo s pojmom _____ in pomeni načrtno obnavljanje gozdnih površin.

(2 točki)

7. **Grafi 1, 2, 3 in 4** predstavljajo **rabo tal** v izbranih regijah Slovenije. Glede na naravnogeografske značilnosti naštetih regij vsako izmed njih **vpišite** pod ustrezen graf.

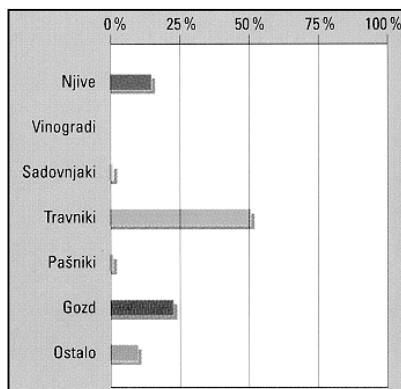
LJUBLJANSKO BARJE

DRAVSKO POLJE

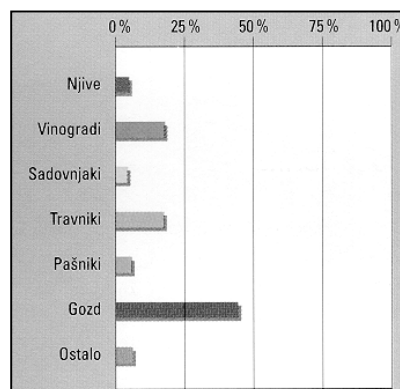
KOČEVSKO GOROVJE

GORIŠKA BRDA

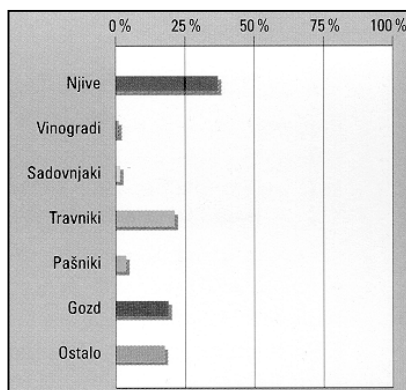
Graf 1

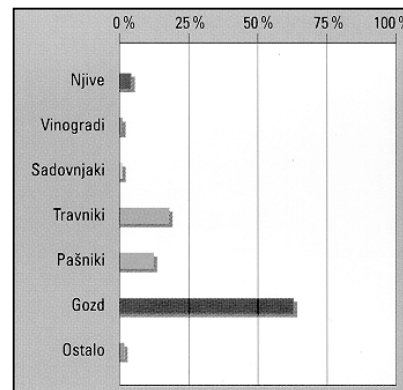
Graf 2

Graf 3

Graf 4

(Vir: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 219, 389, 445, 603. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1999.)

(2 točki)

8. Pojasnite, zakaj je v pokrajini, ki jo prikazuje **graf 2**, **večji** delež **vinogradov**.

(1 točka)

9. Za pokrajino, ki jo prikazuje **graf 4**, opišite dva **naravnogeografska vzroka**, ki sta odločilno vplivala na nadpovprečno razširjenost **gozdnih** površin.

1 _____

2 _____

(2 točki)

10. Talne razmere na Ljubljanskem barju onemogočajo intenzivnejšo kmetijsko dejavnost. Ta problem so poskušali rešiti s tehničnim posegom. Kako imenujemo ta tehnični **poseg**?

(1 točka)

11. Kmetijstvo zaradi širjenja mestnih naselij marsikje izgublja svojo najbolj rodovitno zemljo, kar sproža številne konflikte. Vendar pa imajo mestna naselja lahko tudi pozitiven vpliv na kmetijsko dejavnost. Ovrednotite dve **prednosti**, ki jih prinaša bližina mesta **za kmetijstvo**.

1 _____

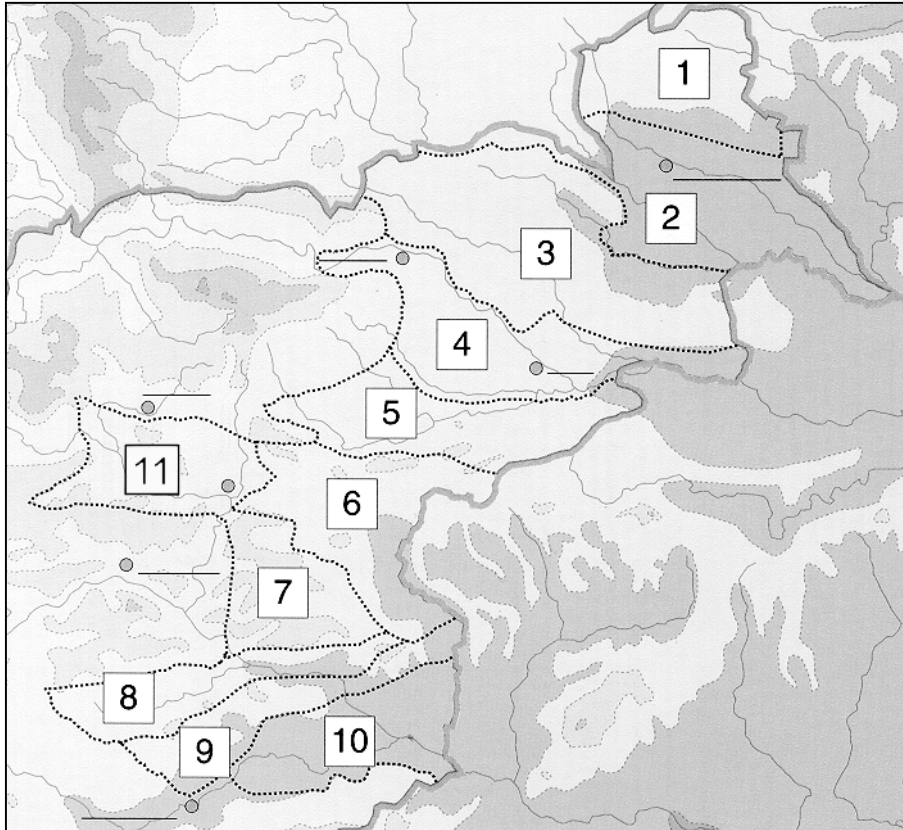
2 _____

(2 točki)

E1 – SLOVENIJA

12. Na **karti 1** sta s števkama **10** in **3** označeni **regiji Subpanonske Slovenije**. K števkama pripišite **prevladujočo sedimentno kamnino**, ki gradi površje posamezne regije.

Karta 1

(Vir: Brinovec, S., in drugi, 1999: Slovenija. Zemljepis za 8. razred OŠ. Delovni zvezek, str. 25. Mladinska knjiga. Ljubljana)

10 _____

3 _____

(2 točki)

13. **Priloga 2 (Priloga k Izpitni poli 2)** prikazuje značilno **obliko reliefa** v Subpanonski Sloveniji. Imenujte jo in iz **karte 1** izpišite dve številki, kjer **prevladuje** ta oblika reliefa, in **regiji** poimenujte.

Oblika reliefa: _____

Številka: _____, ime regije: _____

Številka: _____, ime regije: _____

(2 točki)

14. Za našo najboljšežnejšo makroregijo sta značilni dve prevladujoči **reliefni** obliki. Opišite **nastanek obeh**.

1. oblika: _____

2. oblika: _____

_____ (2 točki)

15. Zaradi naravnih razmer so v Subpanonski Sloveniji že zelo zgodaj zasadili **vinsko trto**. Pojasnite **vpliv razporeditve** padavin in poteka temperatur na **rast** te kulture.

Padavine: _____

Temperature: _____

_____ (2 točki)

16. Preberite spodnje besedilo.

» V teh krajih so dokaj uničujoča neurja, ko močan veter spremlja še toča. Debela in gosta toča v hipu poklesti in uniči vsa polja ter poškoduje hiše. Prizaneseno ni ničemur, tudi štokljam ne. Ljudje so vedno pripravljeni požrtvovalno pomagati. Čutijo bližino in prijaznost, posebnost in stisko te izjemne dolgonoge ptice. To je neke vrste vez ljudi z naravo, ki stoletja spremlja rodove teh krajev. Navsezadnje je štoklja simbol rodnosti, temeljne prvine preživetja. Vse to je v srcih ljudi, ki so morda še bolj kot drugje na Slovenskem za vedno povezani z domačim krajem.«
(Vir: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 545. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1998)

Poimenujte regijo, ki meji na Goričko in jo opisuje **besedilo**, ter razložite, zakaj so za te kraje značilna pogosta uničujoča **neurja**.

Regija: _____

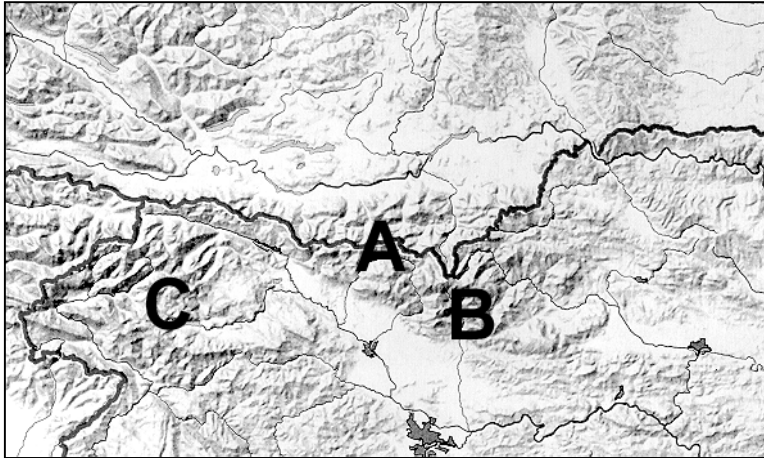
Razlaga: _____

_____ (2 točki)

E2 – SLOVENIJA

17. **Karta 2** prikazuje **slovensko visokogorje**. Poimenujte s črkami označene **regije**.

Karta 2

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 1999: *Živim v Sloveniji, Delovni zvezek*, str. 18. Modrijan. Ljubljana)

A _____

B _____

C _____

(1 točka)

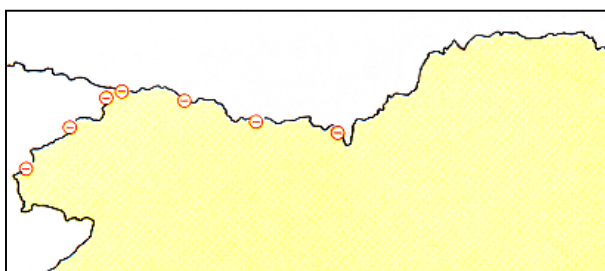
18. **Primerjajte** regije **A, B** in **C** na **karti 2**. Obkrožite črki pred **dvema** **pravilnima** odgovoroma.

- A V regiji B je najvišje slovensko smučišče.
- B V regiji C je največ kraških planot.
- C Regija A je geološko najbolj pisana.
- D V regiji B je največ industrijskih središč.
- E V regiji C segajo sklenjena naselja najvišje.

(2 točki)

19. **Karta 3** prikazuje mednarodne mejne prehode v slovenskem **visokogorju**. Kako imenujemo **lažje prehode nižji del** v gorskem svetu, prek katerega potekajo cestne povezave s sosednjima državama?

Karta 3

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 1999: *Živim v Sloveniji, Delovni zvezek*, str. 21. Modrijan. Ljubljana)

(1 točka)

20. Razložite, kako **geološka zgradba** vpliva, da je **največ cestnih povezav** v slovenskem visokogorju speljanih prek **regije A (karta 2)**.

(1 točka)

21. Alpske pokrajine so zaradi naravnih lepot eno izmed najbolj turistično privlačnih območij v Sloveniji. Napišite vrsto **ledeniškega jezera** in tip **rečne doline**, ki ju prikazujeta **fotografiji 1 in 2** v **prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 2)**.

Fotografija 1: _____

Fotografija 2: _____

(2 točki)

22. Poimenujte največji **narodni park** v Sloveniji in opišite **dve težavi**, s katerima se srečujejo prebivalci znotraj tega območja.

Ime parka: _____

Opis dveh težav:

1 _____

2 _____

(3 točke)

PRAZNA STRAN